

IZVJEŠĆE O MATIČNOJ DJELATNOSTI HRVATSKOG POVIJESNOG MUZEJA ZA 2021. GODINU

Hrvatski povijesni muzej matični je muzej prve razine za povijesne muzeje i zbirke u Republici Hrvatskoj. Poslovi matičnosti obavljali su se sukladno Zakonu o muzejima (NN 61/18), Pravilniku o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja RH (NN br. 16/19) i Pravilnika o stručnim i tehničkim standardima za određivanje vrste muzeja, te muzeja i galerija unutar ustanova i drugih pravnih osoba (...) (NN. br 30/06.).

Poslove matične djelatnosti obavljala je odlaska u starosnu mirovinu u rujnu 2021. dr. sc. Nataša Mataušić, muzejska savjetnica. Od rujna 2021. kolegicu Natašu Mataušić zamijenila je na mjestu matičarke Jelena Balog Vojak, muzejska savjetnica dokumentaristica.

Tijekom 2021. godine obavljen je stručni nadzor u slijedećim muzejskim institucijama:

Gradski muzej Omiš

Muzej grada Splita

Hrvatski pomorski muzej Split

Muzej Sinjske Alke

Muzej Cetinske krajine

Stručni nadzor obavile su Nataša Mataušić, muzejska savjetnica, matičarka 1. razine; Jelena Balog Vojak, muzejska savjetnica dokumentaristica i Zdenka Šinkić, viša informatičarka. U svakom od navedenih muzeja obavljen je uvid u izložbeni postav, depoe i muzejsku dokumentaciju. Uz to, u cilju unapređenja stručnog rada u muzejima organizirana je dokumentacijsko-informatička radionica na temu nove prakse opisa muzejske građe i utvrđivanje standarda sabranih muzejskih predmeta u okviru povijesnih i kulturno-povijesnih zbirki. Radionica je održana 09. rujna 2021. godine u prostorijama Muzeja grada Splita. Cilj ove radionice bio je ukazati na važnost točnosti podataka koji se unose u računalne aplikacije za obradu muzejske građe. Radionica se sastojala od tri dijela: 1. Primjena *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* – kako koristiti pravila zajedničkog pravilnika za obradu građe u baštinskim ustanovama. Naglasak je na standardiziranom opisu građe u muzejima, prema vrsti građe, a ne ustanovi u kojoj se građa čuva (Jelena Balog Vojak, muzejska savjetnica dokumentaristica, HPM); 2. Mogućnosti pretraživanja, odnosno kako kvalitetno pretražiti i dobivati izvješća s točnim informacijama iz informacijskih sustava za obradu građe (Zdenka Šinkić, viša informatičarka, HPM). U trećem dijelu voditeljice radionice i odgovarale su na pitanja kolega. Radionici je prisustvovalo 12 kolega s područja Splitsko-dalmatinske županije).

Također, tijekom godine Hrvatski povijesni muzej je kao matična ustanova pružao stručne i pravne savjete velikom broju kolega iz raznih muzeja.

Zagreb, 24. siječnja 2022.

Jelena Balog Vojak, muzejska savjetnica dokumentaristice

Matičarka prve razine za povijesne muzeje i zbirke

**Muzejski Dokumentacijski centar
Ilica 44
10000 Zagreb**

Predmet: Izveštaj o stručnom nadzoru u Gradskom muzeju Omiš od 8.9.2021.

Temeljem programa matične djelatnosti za 2021., Hrvatski povijesni muzej, kao matični muzej prve razine za povijesne i kulturno-povijesne zbirke izvršio je stručni nadzor nad radom Muzeja grada Omiša (u daljnjem tekstu: Muzej). Stručni nadzor proveden je u skladu s člankom 14. *Zakona o muzejima* (NN 61/2018) i 6. *Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske* (NN 16/19) koji podrazumijeva nadzor nad pribavljanjem i obradom muzejske građe, vođenjem dokumentacije, čuvanjem i zaštitom, te izlaganjem muzejske građe. Stručni nadzor u Muzeju proveden je nad radom povijesne zbirke, a provele su ga dr. sc. Nataša Mataušić, muzejska savjetnica, matičarka, Jelena Balog Vojak, muzejska savjetnica dokumentaristica i Zdenka Šinkić, viša informatičarka. Nadzoru je prisustvovala ravnateljica Angela Tabak, viša kustosica.

Muzej trenutno ima zaposlena 2 djelatnika, ravnateljicu koja uz to vodi i zbirke, te muzejskog tehničara. Muzejska građa sistematizirana je u 4 zbirke (arheološku, povijesnu, etnografsku i umjetničku). Dokumentacija je do veljače 2021. vođena vrlo nesustavno te nije poznat točan broj komada muzejskih predmeta. Izmiješana je građa s dokumentacijom i treba ih razvrstati i sistematizirati. Ravnateljica priprema reviziju cjelokupnog fundusa uz pomoć muzejskog tehničara. Potrebno je izvršiti trijažu između muzejske građe, muzejske dokumentacije i komparativnog materijala potrebnog za svakodnevno funkcioniranje pojedine zbirke (neka vrsta „arhiva“ pojedine zbirke). Muzej ima malu čuvaonicu na tavanu, koja je ujedno i knjižnica i jedan dislocirani prostor s izdvojenom čuvaonicom u kojoj postoje problemi s vlagom. Postav Muzeja prezentiran je na površini manjoj od 100 kvadrata, u jednoj većoj prostoriji.

Veliki dio građe s nalazišta Gata nalazi se u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Zadru. Tu građu potrebno je regulirati ugovorom o pohrani.

Grad Omiš otkupio je od fotografa Borka Bunjače fotografije iz vremena Domovinskog rata. Fotografije su pohranjene na optičkim diskovima koje je potrebno presnimiti na trajnije nosače poput tvrdih diskova. Također, preporuča se formiranje zbirke Domovinskog rata u koju bi se uvrstile navedene fotografije ukoliko Muzej za njih posjeduje i autorska prava (ili ih može naknadno ishoditi).

Primarna dokumentacija:

Dio muzejske građe upisan je u klasične Knjige inventara (za povijesnu zbirku 2 knjige), koje je muzejski tehničar prepisao u informacijski sustav M++. Nova građa upisuje se direktno u M++ iz kojega se generira Knjiga inventara. Knjiga ulaska i Knjiga izlaska muzejskih predmeta ne vode se.

Sekundarna dokumentacija:

Ne vode se fondovi sekundarne dokumentacije.

Zaključak:

Muzej ima samo jednog stručnog djelatnika te se predlaže zapošljavanje barem još jednog, po mogućnosti dokumentarista koji bi оформio i vodio fondove sekundarne dokumentacije za koje Muzej ima građu, a u skladu s *Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi (NN108/02)*.

Predlaže se kroz sustav matičnosti omogućiti Muzeju pomoć iskusnih stručnih djelatnika na poslovima revizije zbirki, prema vrstama građe.

Za potrebe izmještene čuvaonice, preporuča se nabava odvlaživača kako bi se riješilo pitanje vlage koje je prisutno i ugrožava građu smještenu u čuvaonici

Nataša Mataušić, muzejska savjetnica

Matičarka prve razine za povijesne muzeje

Predmet: Izvještaj o stručnom nadzoru u Hrvatskom pomorskom muzeju Split od 9.9.2021.

Temeljem programa matične djelatnosti za 2021., Hrvatski povijesni muzej, kao matični muzej prve razine za povijesne i kulturno-povijesne zbirke izvršio je stručni nadzor nad radom Hrvatskog pomorskog muzeja Split (u daljnjem tekstu: Muzej). Stručni nadzor proveden je u skladu s člankom 14. *Zakona o muzejima* (NN 61/2018) i 6. *Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske* (NN 16/19) koji podrazumijeva nadzor nad pribavljanjem i obradom muzejske građe, vođenjem dokumentacije, čuvanjem i zaštitom, te izlaganjem muzejske građe. Stručni nadzor u Muzeju proveden je nad radom povijesnih i kulturno-povijesnih zbirki, a provele su ga dr. sc. Nataša Mataušić, muzejska savjetnica, matičarka, Jelena Balog Vojak, muzejska savjetnica dokumentaristica i Zdenka Šinkić, viša informatičarka. Nadzoru je prisustvovao ravnatelj Ljubomir Radić, viši kustos.

Muzej trenutno ima 13 djelatnika, od čega je 5 stručnih djelatnika. Muzejska građa sistematizirana je u 20 zbirki i broji oko 5000 predmeta. Predviđeno je formiranje Zbirke fotografija, čime će se fundus povećati za oko 15000 komada. Muzej ima stalni postav u koji su, zbog manjka prostora, uklopljeni dijelovi skladišnog namještaja (arhivski ladičari) u kojemu je pohranjena muzejska građa.

Primarna dokumentacija:

Knjiga inventara vodi se ručno i računalno u informacijskom sustavu M++. Muzej posjeduje samo jednu licencu za rad u M++ koju koristi dokumentarist. Prepisuje podatke koje mu dostavljaju kustosi, što donekle usporava i otežava stručnu obradu građe.

Knjiga ulaska i Knjiga izlaska muzejskih predmeta vode se u skladu s *Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* (NN108/02).

Sekundarna dokumentacija:

Muzej vodi fondove sekundarne dokumentacije prema raspoloživoj građi, a u skladu s *Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* (NN108/02). Samo se fond izložbene djelatnosti vodi unutar tajništva.

Zaključak:

Muzej vodi dokumentaciju u skladu s *Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* (NN108/02). U svrhu poboljšanja stručnog rada preporuča se nabava dodatnih licenci za informacijski sustav M++ kako bi svaki kustos mogao vršiti računalnu obradu muzejske građe. Time bi se stručna obrada ubrzala, a građa učinila dostupnijom. Istodobno, dokumentristu bi to omogućilo više

vremena za stručni rad s fondovima sekundarne dokumentacije. Slijedom navedenoga, preporuča se prebacivanje dokumentacije o izložbenoj djelatnosti u pripadajući fond sekundarne dokumentacije o kojem skrbi stručnjak, dokumentarist.

Nataša Mataušić, muzejska savjetnica
Matičarka prve razine za povijesne muzeje

Predmet: Izvještaj o stručnom nadzoru u Muzeju grada Splita od 9.9.2021.

Temeljem programa matične djelatnosti za 2021., Hrvatski povijesni muzej, kao matični muzej prve razine za povijesne i kulturno-povijesne zbirke izvršio je stručni nadzor nad radom Muzeja grada Splita (u daljnjem tekstu: Muzej). Stručni nadzor proveden je u skladu s člankom 14. *Zakona o muzejima* (NN 61/2018) i 6. *Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske* (NN 16/19) koji podrazumijeva nadzor nad pribavljanjem i obradom muzejske građe, vođenjem dokumentacije, čuvanjem i zaštitom, te izlaganjem muzejske građe. Stručni nadzor u Muzeju proveden je nad radom kulturno-povijesnih zbirki, a provele su ga dr. sc. Nataša Mataušić, muzejska savjetnica, matičarka, Jelena Balog Vojak, muzejska savjetnica dokumentaristica i Zdenka Šinkić, viša informatičarka.

Nadzoru su prisustvovala Darka Perko Kerum, kustosica i mr. sc. Dijana Korljan, voditeljica općih, pravnih i međunarodnih poslova. Ravnateljica Branka Brekalo ispričala se zbog zdravstvenih razloga.

Muzej ima ukupno 34 djelatnika, od čega 8 kustosa i 8 restauratora. Muzej ima muzejskog pedagoga i voditelja marketinga, ali nema dokumentarista. Muzejska građa sistematizirana je u 22 zbirke i obrada se vrši računalno u informacijskom sustavu M++.

Primarna dokumentacija:

Knjiga inventara generira se iz informacijskog sustava M++ dok se Knjiga ulaska i Knjiga izlaska muzejskih predmeta ne vode. Muzejska građa inventira se u jedinstvenom (zajedničkom) sustavu inventarnih oznaka koje dodjeljuje jedan kustos, imenovan od strane ravnatelja. Time se izbjegava preklapanje i dupliranje inventarnih oznaka i vodi njihova evidencija.

Sekundarna dokumentacija:

Vodi se Evidencija o konzervatorsko-restauratorskim postupcima (vode restauratori, svaki za svoje postupke) i Evidencija o pedagoškoj djelatnosti koju vodi muzejski pedagog. Ostali fondovi sekundarne dokumentacije ne vode se sustavno jer Muzej nema dokumentarista koji bi ih vodio.

Dostupnost građe:

U muzeju je utvrđen problem dostupnosti muzejske građe iz zbirke Arhiv. Arhivska građa koja se kao zasebna zbirka čuva u Muzeju grada Splita jedna je od najtraženijih od strane korisnika, a zbog duljeg odsustva kustosice koja vodi zbirku, ista nije dostupna kako stručnjacima unutar Muzeja, tako niti vanjskim korisnicima. Muzeji su kao javne ustanove dužni građu o kojoj skrbe učiniti dostupnu svim korisnicima, sukladno odredbama *Zakona o muzejima* (NN 61/18) i *Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u*

muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju (NN 115/2001). U čl. 7 izričito je navedeno kako muzej „osigurava dostupnost zbirke u obrazovne, stručne i znanstvene svrhe te osigurava prihvatljivo okruženje za javnost i dostupnost građe“. Stoga je kod duljeg odsustva voditelja neke zbirke, potrebno osigurati dostupnost građe. To se može postići imenovanjem druge stručne osobe iz kolektiva kao osobe koja će privremeno pružati informacije o građi iz predmetne zbirke.

Zaključak:

Slijedom ranije navedenoga, predlaže se da Muzej grada Splita zaposli dokumentarista koji će voditi Knjigu ulaska i Knjigu izlaska muzejskih predmeta, te oformiti i voditi fondove sekundarne dokumentacije za koje Muzej ima građu, a u skladu s *Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* (NN108/02).

Građa iz zbirka Arhiv treba biti javno dostupna u skladu sa *Zakonom o muzejima*, kao i sve ostale muzejske zbirke. U tu svrhu, predlaže se da ravnatelj odredi stručnu osobu koja će biti zadužena za uvid u zbirku Arhiv u vremenu kada je voditelj zbirke dulje odsutan.

Nataša Mataušić, muzejska savjetnica

Matičarka prve razine za povijesne muzeje

Predmet: Izvještaj o stručnom nadzoru u Muzeju Sinjske alke od 10.9.2021.

Temeljem programa matične djelatnosti za 2021., Hrvatski povijesni muzej, kao matični muzej prve razine za povijesne i kulturno-povijesne zbirke izvršio je stručni nadzor nad radom Muzeja Sinjske alke (u daljnjem tekstu: Muzej). Stručni nadzor proveden je u skladu s člankom 14. *Zakona o muzejima* (NN 61/2018) i 6. *Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u Sustav muzeja Republike Hrvatske* (NN 16/19) koji podrazumijeva nadzor nad pribavljanjem i obradom muzejske građe, vođenjem dokumentacije, čuvanjem i zaštitom, te izlaganjem muzejske građe. Stručni nadzor u Muzeju provele su dr. sc. Nataša Mataušić, muzejska savjetnica, matičarka, Jelena Balog Vojak, muzejska savjetnica dokumentaristica i Zdenka Šinkić, viša informatičarka. Nadzoru je prisustvovao voditelj Boris Filipović Grčić, kustos.

Muzej ima ukupno 2 djelatnika, oba kustosa. Muzej nema zaposlenog muzejskog pedagoga ni dokumentarista. Muzejska građa sistematizirana je u jednoj zbirci i popisana u excell tablici. Fundus muzeja uključuje 500-tinjak predmeta i ne povećava se novim akvizicijama već djeluje kao zatvorena zbirka. Muzej ima stalni postav, iz kojega se pojedini predmeti jednom godišnje posuđuju za potrebe provođenja manifestacije Sinjska alka, što ga čini specifičnim u odnosu na ostale muzeje.

Primarna dokumentacija:

Ne postoji Inventarna knjiga već je građa popisana u excell tablici, ne vode se Knjiga ulaska niti Knjiga izlaska muzejskih predmeta, ali postoji detaljna evidencija posudbi alkarskih odora koje uvijek zadužuju isti alkari.

Sekundarna dokumentacija:

Ne vode se fondovi sekundarne dokumentacije iako Muzej može prikupiti bogatu građu za fondove sekundarne dokumentacije, obzirom na svoju djelatnost. Posebno za fondove hemeroteke, posebnih događanja i fototeke.

Zaključak:

Muzej Sinjske alke specifičan je po svojoj ulozi u održavanju tradicionalne manifestacije Sinjska alka. Iako su predmeti stručno obrađeni i izloženi u stalnom postavu, zbog redovitog korištenja pojedinih, dolazi do njihova oštećenja. Za dio predmeta koji se koriste izrađene su replike te su originali zaštićeni od daljnjeg korištenja. Preporuka je da se i ostali predmeti potrebni pri izvođenju Alke zaštite izradom vjernih replika. Nadalje, zapošljavanje dokumentarista značajno bi unaprijedilo rad Muzeja. Vodio bi brigu o Inventarno

knjizi (koju svaki muzej mora imati), evidentirao posudbe muzejskih predmeta kroz Knjigu izlaska, oformio i vodio fondove sekundarne dokumentacije sukladno zakonskoj regulativi i potrebama Muzeja. Time bi kustosima ostalo više vremena za rad na stručnoj obradi građe i mogućnost pedagoške djelatnosti.

Nataša Mataušić, muzejska savjetnica

Matičarka prve razine za povijesne muzeje